СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 131. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 8-го червня, 1937. VOL. XLV. No. 131. Jersey City, N. J., Tuesday, June 8, 1937. THREE CENTS

СТАЛЕВІ СТРАЙКАРІ АПЕЛЮЮТЬ ДО ПРЕЗИДЕНТА

ШИКАГО. — На зборах комітету жалоб у Ґері, Індіяна, на котрих були представники понад 80 місцевих відділів юнії сталевих робітників, постановлено віднестися до президента Рузвелта з закликом вирішити спір між сталевими робітниками й власниками сталевих фабрик через скликання на конференцію представників обох сторін.

У телеґрамі, котру вислано президентові на основі цього рішення, сказано, що уряд стейту Ілиной та уряд міста Шикаґо поносять вину за криваві події з останньої неділі травня, коли то через заворушення під сталевими фабриками в Савт Шикаґо згинули 7 робітників і 90 осіб відослано до шпиталів.

Поліція каже, що один з ранених провідників робітників підчас цих заворушень признався, що провідники робітників вправляли страйкарів через два дні у військовій тактиці, приготовляючи робітників побити поліцію й захопити фабрику.

ЗНАЙШЛИ ДАВНО ПРОПАЛИЙ ЛІТАК.

АЛПИН (Юта). — На хребті гір, званім Лейк Ґарді Ридж, яких 5 миль відсіля, знайдено літак підприємства Вестерн Ер Експрес, що пропав ще 15 грудня минулого року. Чотири особи попали на останки літака майже рівночасно. Літак видимо зовсім знищений сильним ударом об гору. Тіла 7 жертв катастрофи треба буде добувати звід румовища й глибоких сніжних насипів.

НА РОЗСЛІД ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ.

ВАШИНГТОН. — Група вчених астрономів, висланих департаментом фльоти й Краєвим Географічним Товариством, осіла на коралевім острові Кантон, що лежить яких 5,000 миль від Сан Франсіско на Тихому океані, щоб розсліджувати найдовще затьміння сонця за останніх 1,200 літ, котре має бути у вівторок, 8 червня.

НЮ ЙОРК І РОБІТНИЧІ ЮНІЇ.

НЮ ЙОРК. — На зборах 51 відділу юнії друкарських робітників виступив посадник міста Ля Ґвардія з промовою, в котрій заявив, що він ужиє своєї сили на те, щоб місто Ню Йорк було на 100% юнійним містом.

ОПЕРАЦІЇ НА ДОПОМОГУ УМОВО ХОРИМ.

АТЛЕНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — На зборах Американського Медичного Союзу, що збирається тут цього тижня, мають демонструвати новий спосіб лікування деяких умових недуг при помочі операцій.

ХОЧУТЬ РІВНИХ ПРАВ ДЛЯ ЖІНОК.

АТЛЕНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — На зборах Краєвої Жіночої Партії постановлено виступити проти загальної нині практики давати жінкам за таку саму працю нижчу заплату, ніж мужчинам.

Мають повести політичну акцію за зрівнання заплат жінок із заплатою для мужчин.

НЕ ХОЧУТЬ САМОСТІЙНОСТИ ФИЛИПИНСЬКИХ ОСТРОВІВ.

МАНІЛЯ. — Група багатих плянтаторів цукру й банкирів постановила виступити з публичною кам̈панією проти руху за повну незалежність Филипинських островів від Злучених Держав. Вони будуть добиватися від конґресу змінити закон Тайдинґза й Мек Дофія так, щоб Филипини осталися залежними.

СМЕРТЬ КОНҐРЕСМЕНА.

КАКСЕКІ (Ню Йорк). — У своїм домі помер тут у 75 році життя Филип Арнолд Ґудвин, републиканський конґресмен з 27 дистрикту в Ню Йорку. Крім політики займався банкирством.

БОРОТЬБА МІЖ ЮНІЯМИ.

МОНТРЕАЛЬ (Канада). — Боротьба між Американською Федерацією Праці й Комітетом для Промислової Організації досягнула аж Канади, коли обі організації почали організувати робітників автомобільних фабрик.

Юнія автомобільних робітників, що належать до Комітету, каже, що, не зважаючи на завзяту кампанію Форда проти самостійної організації, багато робітників у його підприємствах приступає до правильної робітничої юнії, звязаної з Комітетом.

Юнія, звязана з Комітетом, виказує великі поступи в орґанізуванню шоферів таксівок у Ню Йорку.

АЛІҐАТОР У ПІДЗЕМНІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

На плятформі стації „Бруклин Мюзеум" на лінії підземної залізниці „Ай-Ар-Ті" в Ню Йорку скоїлася в понеділок у ночі серед підждаючих поїздів пасажирів справжня поляка, бо на плятформі звився звідкись дві стопи довгий аліґатор. На крик жінок надбігла служба й хтось зателефонував по поліцію. Два поліцаї схопили аліґатора, звязали йому рот шнуром і відставили його до Товариства для Боротьби Проти Жорстокости Супроти Звірят.

НАКЛАД ГІТЛЕРІВСЬКОГО ОРГАНУ.

Головний орган канцлера Гітлера „Фелькішер Беобахтер" мав у березні ц. р. 470,000 накладу. Він появляется одночасно в кількох містах у північно-німецькому і південно-німецькому виданні. Північно-німецьке видання мало 340,000 накладу, з цього берлінське поверх 220,000 і потсдамське 8,000 примірників. Наклад південно - німецький поверх 130,000 примірників, із цього мінхенський поверх 80,000 примірників. Головним редактором є Альфред Розенберґ, його заступником Вільгельм Вайс.

БЕЗБОЖНИЦЬКА ФІЛЬМА ЗА 400,000 РУБЛІВ.

Большевики рішили зміцнити безбожницьку пропаґанду в Советах. Між іншим призначили 400,000 рублів на створення фільми, що зогиджує священиків і місіонарів. Фільму мають висвітлювати в кольоніях. Крім того визначили 20,000 рублів нагороди за найуспішнішу протирелігійну книжку.

КАПЕЛЮХИ-ЛІЛІПУТИ.

Славна акторка нових креацій жіночої моди Аґне вадемонструвала перед кількома днями в однім лондонськім магазині найновіші моделі капелюхів. Англійські часописи назвали ці капелюшки ліліпутами, бо вони такі малі, що треба їх причіпати до волосся, щоб вони втримались на голові. Зручно розміщені дротики будуть облекшувати прічіпку капелюшків. Головною їх прикметою буде те, що вони будуть незвичайно легкі, дешеві і відслонятимуть цілу гарну жіночу зачіску.

СКАКУНИ В КАНАДІ ВИЛЯГАЮТЬСЯ.

Суха й тепла погода дуже сприяє пільним коникам, що масово тепер вилягаються у степових порвінціях. Водночас армія фармерів готова стоїть, щоби почати їх винищувати. За два або три тижні дінеться війна — сказав Г. Кравфорд з домініяльного департаменту рільництва. У загрожених сторонах Саскачевану й Алберти розділено між фармерів отруйну мішанину. Як подає домініяльне бюро, скакуни занечистили 53,000,000 акрів землі; 9,500,000 акрів більше як торік.

Манітобі цього року не грозить язва коників. Їх винищили великі дощі.

ЗБРОЯ В НЕВІДПОВІДНИХ РУКАХ.

Підчас стрілецьких вправ на стрільниці при державній коедукаційній гімназії в Лежайську сталася траґічна подія. Учасниці під управою вчительки стріляли до кружала з малокаліброві зброї. 19-літня учениця Марія Борер вистрілила так необережно, що поцілила з заду в голову свою товаришку, 19-літню Йосифину Ґузік, кладучи її трупом на місце. Справою занялася поліційна й судова влада.

КОНКУРСОВА ПРАЦЯ ПРО БОЛЬШЕВИЗМ.

Берлінська Висока Школа Політичних Наук (Гохшуле фір Політік) розписала конкурс на наукову працю „Розкладова робота большевизму в Европі та у світі" і призначила на це нагороду у висоті 3,000 марок. У конкурсі можуть брати участь і чужинці арійського походження. Школа застерігає собі право друку премійованої праці.

СМЕРТЬ ПРОФ. ГАЛЬБАНА.

У Відні помер на удар серця в 67. році життя професор віденского університету д-р Гальбан, один із найславніших ґінекольоґів на світі. Особлившою славою користувався як оператор. Був теж автором багатьох наукових праць з ділянки своєї спеціяльности. Помер нагло підчас телефонічної розмови. Вдовою по ньому залишилась голосна свого часу співачка Сельма Курц, артистка віденської опери.

ДЕ НАЙБІЛЬШЕ ЧУЖИНЦІВ.

Згідно з одним звідомленням міжнародного уряду праці число чужинців у ріжних краях було в 1930 р. 28,900,000 при населенні землі приблизно в числі двох міліярдів. У Злучених Державах було тоді 6,300,000 чужинців, у Франції 6.6 відсотків, у Швайцарії 8.7, а ще в 1910. р. було їх там 14.8 відсотків. У Швайцарії завжди було найбільше чужинців. Немало там перебувало й українців, хоч „Ню Дайджест" з січня 1937. р. про нас не згадує.

Але цікаво завважити, що найбільше поза границями було британських громадян, бо 1910 р. 4,685,091, а 1930. р. 4,115,049. В тім разі поза границями своїх держав жило 2,250,099 німців та 1,717,876 французів.

ЯК КРАДУТЬ БОЛЬШЕВИКИ.

Перед московським судом відбулася розправа проти урядовців електро - технічної школи в Москві за дефравдацію 142,000 рублів. Директора школи Гуревича засуджено на розстріл, його заступника Левінштайна, головного книговода Хівіча і касієра Вірніка по 10 літ вязниці і конфіскату приватного маєтку. Крім того книговода Млавського засудили на 5 літ вязниці.

450 НОВИХ УЧИТЕЛЬСЬКИХ ЕТАТІВ НА ВОЛИНІ.

З новим шкільним роком на просторі Волині створять 450 нових учительських етатів, бо в той час повстане кількадесять нових вселюдних шкіл.

ПРИСУД СМЕРТИ У ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ.

Перед окружним судом у Луцьку скінчилася розправа проти Володимира Лавренка і товаришів. Трибунал засудив підсудного В. Лавренка за вбивство поліційного аґента Поляка на кару смерти, підс. Гаврисюка на 4 роки вязниці, Марію Панасюкову на 2 роки, а її доньку Олександру увільнив від вини і кари. Засуджений В. Лавренко буде відповідати перед судом іще раз разом з 43-ма селянами за приналежність до „Українського Народнього Козацького Руху".

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ ЛАВРЕАТОМ КОМПОЗИТОРСЬКОГО КОНКУРСУ.

У конкурсі на фортепяновий твір, розписанім Польським Музичним Видавництвом у Варшаві, з присланих 37 творів на першому місці відзначено „Сонату" Антона Рудницького (350 зл. і видання твору). В склад конкурсового жюрі входили проф. Казимир Сікорський, Вітолд Малішевський, Роман Ясінський, Юзеф Турчинський і Болеслав Войтович.

ОБРАЖЕНІ ЇХ КОРОЛІВСЬКІ ВЕЛИЧНОСТИ.

Три королі образились тому, що вони не дістали запрошення на англійську коронацію. Один із них король Кураґа, більше знаний під іменем короля Біля, вважає себе королем австралійських абориґенів. Його предки витали капітана Кука. Другий — це король Юрій, начальник вимерлого вже австралійського племени Ляракеяб, і третій — це король Маріянна, володар острова Дарвіна.

ПОЛІЦАЙ ЗАСТРІЛИВ ЧОЛОВІКА.

Недавно при вул. Кальварійській у Кракові злодії обікрали склеп Баверової. Вони вивезли звідтам товари вартости коло 2,000 зл. Підозріння впало на якогось Войтіха Ружицького в Костшу під Краковом. Щоб перевести ревізію, прибули до дому Ружицького два постерункові, з яких один випровадив з мешкання матір Ружицького, а другий в приявності солтиса зачав переслухувати Ружицького. Нараз Ружицький схопив бритву й кинувся в нею на поліцая. Поліцай завізвав напасника до спокою, а коли це не помогло, стрілив до нього з револьверу й убив його на місці.

ПІСКОВА БУРЯ В САСКАЧЕВАНІ Й АЛБЕРТІ.

Порохова буря ушкодила тисячі акрів пшениці в полудневім Саскачевані, в дистриктах Ріджайни, Вейбурн, Ґравелборґ, Свифт Корент і ще в інших. Вітрюга зі швидкістю 50 миль на годину віяла з полудневого сходу, займаючи смугу 300 миль довгу і 150 миль широку. Вітер змів багато врожайної землі. Хмари пороху пронеслися на північ через середущий Саскачеван.

Порохова буря навістила того самого дня також полудневу Алберту. Найбільше потерпів дистрикт Стратмор, 38 миль на схід від Калґар.

ЗАКИДАЮТЬ ПОСТИШЕВУ „ПОЛІТИЧНУ СЛІПОТУ"

КИЇВ. — У резолюціях з конґресу комуністичної партії України, опублікованих на днях у советській пресі, є одна точка, яка стверджує, що нельояльні елементи, включаючи туди українських націоналістів, скористали з політичної сліпоти Павла Постишева і дісталися на численні урядові позиції, а навіть просунулися до адміністрації центрального комітету комуністичної партії України.

БЕЗГОЛОВЯ В СОВЄТАХ.

МОСКВА. — Советофільський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", Гаролд Денні, пише, що нагінка на „шпигунів", „троцькістів" і саботажистів викликала в усіх кругах советської держави великий заколот. Цей заколот помічається в армії, наукових заведеннях, літературі, а найбільше в промислі. Офіційний часопис „Правда" в своїй редакційній статті сам признає, що впродовж останніх пять місяців советські фабрики працювали цілковито незадовољаюче, полишаючись далеко позаду в своїх плянах виконання. Полишились далеко позаду навіть такі фабрики, які в останніх двох роках виконували більше праці, ніж було назначено пляном. Зі всіх галузей промислу найбільше позаду залишились копальні вугля. Бо тут, за словами „Правди", грали шкідливу ролю не лише саботажисти, але також несправедлива робітнича платня. В челябінському копальняному басейні, наприклад, ті вуглекопи, що працювали глибоко під землею серед неприємних і небезпечних відносин, діставали 9 до 10 рублів денно, а ті, що ладували вуголь нагорі, діставали 15 рублів. Офіційний часопис червоної армії, „Красная Звезда", містить статтю, в якій признається, що „ворог зумів дістатися до самої середини червоної армії".

ЛОНДОНСЬКА ПРЕСА ПРО ЗАВОРУШЕННЯ В СОВЄТАХ.

ЛОНДОН. — Лондонська преса переповнена вістками з Советів, які вказують, що там діються грізні події. Хоч Совєти завели дуже строгу цензуру, проте вістки, що ціла советська система знаходиться в стані великого безладдя, витікають за границю. Йдуть арешти не лише серед цивільних осіб, але й серед найвищих військових. Маршала Гамарника, який недавно поповнив самогубство, названо „німецько-японським шпигуном". Також арештовано маршала Тухачевського, якого пару тижнів тому відіслали були на незначне становище. Арештовано також М. Розенберга, який в еспанській революції відіграв дуже важну ролю. В Хабаровську, Севастополі, Ростові, Тифлісі і в ріжних місцях Сибіру появляються бунти і заворушення. Ціла советська преса знаходиться в гістеричному стані, накликуючи владу до боротьби з „ворогами народу".

СПІЛЬНИЙ ВИМІР КАРИ ДЛЯ МИГАЛЯ І КАЧМАРСЬКОГО.

ЛЬВІВ. — Перед трибуналом окружного суду у Львові відбулася розправа над спільним виміром кари для Романа Мигаля й Евгена Качмарського, які, як відомо, виступали як підсудні у варшавському процесі за вбивство міністра Перацького. Варшавський суд засудив був тоді обох підсудних на 12 літ вязниці. Кілька місяців пізніше ті самі підсудні ставали перед львівським судом за інші провини, за які їх засуджено: першого на досмертну вязницю, а другого на 15 літ. Тепер трибунал вимірив обом засудженим таку спільну кару: Романові Мигалеві досмертну вязницю, Евгенові Качмарському 15 літ вязниці.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬЩІ ПОЇХАВ ДО РУМУНІЇ.

ВАРШАВА. — Президент Ігнац Мосціцький вибрався у відвідини до Румунії. Його прощали на стації Ридз-Смігли і цілий кабінет міністрів. Ціллю цеї поїздки є закріпити ще більше польсько-румунську приязнь. Ще того самого місяця король Карло поверне візиту і відвідає Польщу. В румунських дипльоматичних кругах є сильна опозиція до нинішнього курсу румунської політики, яка йде по лінії польського міністра Бека. Останній веде політику „здорового еґоїзму" й не хоче звязуватися занадто з Францією.

РЕЛІГІЙНА БОРОТЬБА В НІМЕЧЧИНІ.

МОНАХІВ. — Вже пару місяців гітлерівський режім зводить завзяту боротьбу з впливами церковних організацій, в першій мірі з католицькою церквою. На днях влада арештувала ще десять священиків, як наслідок боротьби, що зайшла під одною церквою в Монахові між групою гітлерівської молоді і групою католицької молоді. Серед арештованих священиків знаходиться один без ніг. Він втратив їх як офіцир у часі світової війни. Населення озлоблене за те на владу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПОЛЮВАННЯ

Советське чищення поступає наперед різко. Анґлійці кажуть: „поступає вперед весело". Їм це пригадує полювання. Декотрі ґазети так і дають наголовки, взяті з мисливського словника.

„Совети полюють на ворогів у всіх напрямках", каже, наприклад, „Ню Йорк Таймс". І справді полювання йде на всі боки.

Не так іще давно тому Молотов, президент ради народних комісарів, виступив гостро проти саботажників і нищителів у народнім комісаріяті важкого промислу, а спеціяльно проти відділу цини. Мовляв, Росія потребує цини. Росія платила великі суми за чужу цину. Тимчасом комісаріят нічого в цій справі не зробив. Він просяк опортуністами, саботажистами, нищителями, троцькістами.

Незадовго потім виступили большевицькі головачі проти саботажників у вуглевім промислі. Потім проти саботажників у нафтовім промислі. Мовляв, вони взяли від уряду 1 мілон 300 тисяч рублів на верчення нафтових шибів на Сибірі, видали ці гроші й до нафти не довертілись. Отже гроші потратили.

За всі такі невдачі головачі винують політичних противників московської кліки. Мовляв, у всіх таких невдачах є свідома вина, себто бажання пошкодити урядові й Росії. Тому цих невдачників обкладається визвисками. Прізвище опортуніст, саботажист, нищитель, троцькіст — це звичайні дайки, але не найтяжчі. Тому для них домагаються кари смерти.

Всі ці полювання це стара большевицька забавка. Світ уже тим не цікавиться, так, що читаючи телеграми з Москви про нові саботажницькі процеси, позіхає. Одначе останніми часами Москва доставила світові сензаційні новинки, новинки, які заставили навіть позіхаючих читачів протерти очі: це були донесення полювання на „ворогів народу" в большевицькій армії.

Зацікавлення цею новинкою походить відти, що досі большевицькі агенти голосили по світу, що які надуживання не булиб у ріжних департаментах державного й господарського апарату советської Росії, то проте большевицкий уряд почувається міцно перед зверхніми і внутрішніми ворогами, бо корупція, деморалізація й саботаж не дійшли до большевицької армії. Тепер власне, всупереч цим усім запевненням у минувшині, большевицькі головачі вибралися на полювання „ворогів народу" в армії. Полюють на саботажників, троцькістів і нищителів у кожнім департаменті советської воєнної сили. Заглядають за ними навіть в Осовіяхім, котрий зорганізовано для основної будови советської військової сили. Всюди арештують шпигунів: навіть в організації, що зорганізована для приготування шпигунів для советів.

З розкриванням корупції в армії довершено діло: нині світ уже знає, що вся машинерія советів, урядницька, господарська й військова, комплектно здеморалізована.

РОСІЯ І НІМЕЧЧИНА

Бувший посол до італійського парляменту, д-р Е. Інсабато, в останньому числі „Дипльоматичного і Консулярного Курієра" (30. квітня) видрукував велику статтю про німецько-московські взаємовідносини, присвячуючи в ній чимало уваги й українській справі. Тому вважаємо потрібним подати з неї головніші уступи, що певно зацікавлять українського читача і дадуть йому можливість краще зрозуміти гру політичних сил на сході Европи.

Притоку до статті Інсабата дали рішучі спростування з боку німецького уряду вісток про можливість порозуміння націонал-соціялістичної Німеччини з большевицькою Москвою. Зрештою, як це зазначує п. Інсабато, ці вістки, що їх **штучно поширювали** большевицькі агенти, щоб примусити Францію підписати військовий договір з Москвою, знаходили легковірних хіба тільки в самій Франції, де ненависть і страх (перед німцями) роблять імовірним усе, найбільш фантастичне, що тільки приписується німецькій політиці.

Вертаючись до теми, що він її вже кілька разів порушував на шпальтах італійської преси, Інсабато пише таке:

„Перед Німеччиною повстає далеко важливіша і глибша проблема: большевизм, безсумнівно, небезпечний для европейської цивілізації, та тільки тому, що розпоряджає всіма економічними, мілітарними, дипльоматичними і поліційними засобами такої великої держави як СССР. Без них, большевизм був би тільки ідеольоґією, що її поширення можнаб було стримати звичайними поліційними засобами. Цілком однаковою небезпекою, колиб вони розпоряджали такими самими силами, булиб і православия, і панславізм, і царський імперіялізм...

„...І тому для европейської цивілізації небезпечна в дійсності саме російська держава (а не большевизм), держава, що вживає большевизму, як руйнівних дріжджів, проти відпорних сил римської традиції... Це зрозуміла дуже добре англіканська церква, що її ненависть проти католицького Риму натхнула злощасну ідею увійти в співпрацю з большевизмом, в марній надії, що пізніше їй вдасться його опанувати шляхом постійної його трансформації через збудження православної релігійности. Це зрозуміли, також, — або починають розуміти, — Польща, Японія, Туреччина і Персія, Угорщина й Фінляндія, і ціла та французька і англійська еліта, що не знаходиться під впливом масонства, Другого Інтернаціоналу та Англіканської Церкви, — трьох головних співпричинників того стану постійної революції та потаємної війни, стану, що в ньому перебуває цілий світ.

„Навіть жидівство, що спекулює, допомагає, субвенціонує і підтримує ці розкладові сили, скеровані проти римської і християнської традиції — тепер вже не пан, а скорше раб, а завтра буде, може бути, й жертвою тих сатанських сил, що воно викликало...

„Щоб зрозуміти справжню небезпеку великої неподільної Росії, досить пригадати собі, що вона, за чотири століття, від 1505 року, цебто з часів Івана III і до наших днів, побільшила свою територію з 400,000 до 21,236,000 кв. клм., з котрих 4,070,000 знаходяться в Европі, або інакше кажучи, в середньому коло 142 кв. клм. **на день і на рахунок народів немосковських.**

„Світова війна, потім революція ніби спинили це безперестанне здобування, але як тільки держава, хоча й під покришкою федералізму, сконсолідувалася знову, Москва розпочала свій дальший похід у Туркестані, Монголії і Китаю, готуючи собі тимчасом для здобуття Заходу передові позиції в Еспанії та Чехословаччині.

„Націонал-соціялізм Гітлера відразу відчув небезпеку і ще навіть перше від опанування влади, — найсвітліші його голови висловилися за безумовну незалежність немосковських націй СССР.

„Прийшовши до влади, нацизм, відтягнений необхідністю змінити потужність нової Німеччини, відклав на пізніше вирішення російської проблеми й обмежився на те, що заняв позицію тільки супроти одного з її брутальніших виявів — большевизму.

„Комінтернові він протиставив Антикомінтерн, що має вагу більш словесну, ніж істотну, більш бюрократичну, ніж бойову, більш критичну, ніж конструктивну, — але всеж вистарчальну для звернення уваги на поважність і значіння большевицьких загроз в цілому світі.

„Щож до російської проблеми, то дуже швидко виплили нагору давні тенденції Бісмаркової політики, схильної до союзу і співпраці з великою неподільною Росією, і причинилися почасти до поширення вісток, що їх спростував німецький уряд, але що продовжують кружляти зокрема в румунській і польській, а також і турецькій пресі, яка продовжує запитувати, чи ці спростування **відносяться до Росії взагалі, чи тільки до Росії большевицької.**

„Цілком ясно, що не тільки закордонна громадська думка, але також і внутрішня німецька виявляє велике зацікавлення щодо цієї справи, і обмірковує її в журналах і навіть у щоденниках, що знаходяться в безпосередньому звязку з урядом, як то „Фількішер Беобахтер" та „Ангріф", які видрукували визначні статті в справі української, грузинської, татарської і т. д., щоб дати керуючим і відповідальним органам матеріяли, вистарчальні для розважного рішення справ такої ваги й значіння".

Далі п. Інсабато наводить великі цитати зі статті проф. П. Рорбаха, вміщеної у „Вестерманн Монатсгефт" під заголовком: „Чому такий наслідок?" Проф. Рорбах вбачає одну з головних причин поразки Німеччини в европейській війні незнанню географічних та історично-політичних умовин життя в Росії, що панувало в відповідальних німецьких колах.

В одній своїй книзі, написаній напередодні великого конфлікту, проф. Рорбах був написав: „Безпека Европи вимагає, щоб російський велетень зі своїми 170 міліонами душ, був пошматований, бо московська політика — це вічна загроза світовому мирові та існуванню осередніх імперій — Німеччини й Австро-Угорщини". Як тільки почалася війна, він намагався скерувати німецьку політику на відповідний шлях, але... знаходив тільки непорозуміння, що випливало з глибокого незнання та браку уяви. В травні 1918 р. Рорбах був у Києві, але... на превеликий жаль, пише він, — „німецьке командування, з яким він знаходився в звязку, цілковито не розуміло української проблеми. Воно не знало навіть, у чому українці відріжняються від москалів, і уважало їх пізнішу злуку за річ нормальну і неминучу. З огляду на це незрозуміння, Німеччина не могла як слід допомогти консолідації національних держав сходу, і зі свого боку не мала з того жадного пожитку. Росіяж мала можливість опанувати досить легко національні держави, як Україна й кавказькі республики, залишені їх власній долі, без керунку й допомоги. Майже ціла східня Европа впала жертвою советської Росії, і лягла таким чином у підстави тої держави, що представляє справжню небезпеку для цілого світу".

Отже, заключає п. Інсабато, „російську проблему нарешті поставлено в належному світлі".

Щодо Італії, то вона, додає він, „не маючи жадних цілей територіяльного поширення чи імперіялітичного здобичництва в відношенні до територій СССР, спокійно слідкує за цими дискусіями, бо ніякий сектор інтернаціональної політики не може залишитися для неї знехтований чи недосліджений; та проте ніякий серпанок, ніяка апріористична формула, ніяка фобія не зможуть перешкодити їй піти тим шляхом, що його визначив їй дуче для великої імперії і для порятування західньої цивілізації, яку вона витворювала і якої вона ще досі — передова стежа".

З цілого змісту статті виходилоб, що „шлях", який визначив дуче Італії, веде до активної політики розділу Росії та допомоги тим її народам, що змагають до самостійности. Щодо українців, то ми вже давно йдемо тим шляхом.

Евген Онацький,
Рим.

СИЛА ТРАДИЦІЇ

Бережім давню традицію і творім нову. Цей клич став темою статті з вище наведеним наголовком, яку помістив старокраєвий „Наш Прапор", взиваючи наші села захувати національну ношу, національні пісні й танці, святовечірні й інші звичаї й т. п. В статті є багато такого, над чим вартувалоб призадуматись і українським родинам в Америці, зглядно всім тим, що бажалиб заховати українське життя в Америці. В цій статті читаємо між іншим таке:

„На зміст нашого щоденного життя складається не лише життя в колі-гурті родини. Ми, члени родин, ще є й членами організованої суспільности, членами нації. А зновуж суспільність чи нація, як якась окрема велика родина — збірнота, має свої, встановлені предківським звичаєм свята, які постійно врочисто святкує в означених відступах часу. Такі свята — це роковини, звязані з певними історичними моментами великої всенаціональної ваги, з великими, дуже знатними подіями, з великими, дуже знатними людьми. От приміром рік-річно в березні святкуємо врочисто роковини нашого незабутнього кобзаря Тараса Шевченка, а в травні Івана Франка. Що року в листопаді святкуємо врочистими академіями свято першолистопадового зриву, а в січні свято злуки всіх українських земель й свято Крутів.

„І питаємо: чому? Чому воно так діється, що, не порозуміваючись, самочинно словом і ділом вшановуємо память отих людей, чи подій?

„І відповідаємо: **традиція.** Традиція лягла в основу наших церковно-родинних свят, свят Різдва, чи Великодня, традиція велить нам — нації незабути помянути великих заслужених для тієї нації людей, помянути великі історичні події, які в житті нації були подіями переломовими. Традиція...

„Щож. оце, немовби магічне, чарівне слово значить? У чому його суть? Не в чому іншому, як саме в тому, глибоко в душі вкоріненому почутті конечности певні моменти нашого церковно-родинного, суспільного, чи національного життя відмітити святково-врочисто. Та не тільки відмітити. Традиція велить іще над оцими моментами призадуматися цілою душею в їхній зміст, в їхню суть, і в них шукати творчого, нового надхнення для нових починів, нових ідей, нових зусиль.

„Традиція каже нам очима душі глядіти в наше минуле, каже шукати в ньому великих славних подвигів, могутніх підйомів, на те, щоб, задивившись у них, у їх цілі і призначення, будувати в теперішньому нове життя, творити нові зусилля, нову історію.

„Традиція — бачимо, це найсильніший цемент, що минуле, давнє наше, зєднує з теперішнім; це той невидний, від заліза тривалий міст, що сполучує давнє з сьогоднішнім. І в такому значінні й розумінні традиція в житті одиниці, суспільности, чи нації грає величезну ролю. Вона є тим двигуном, тією рушійною силою, що проникає всякі високі почини.

„Коли приходиться нам говорити про силу традиції в нас, то безперечно треба признати, що наш нарід у ріжних моментах свого існування, нераз дуже загроженого, виявив велику відпорність і велику силу духа, а то теж завдяки традиції. Часи найгіршої руїни, найбільших лихоліть, ворожих заливів і винародовлювання, все те пережив наш нарід і витримав, не вгнувшись. Зберегло його міцне почуття приналежности до одної церкви, одної віри, одної спільноти, одного народу. Зберегла його традиція".

Скупарі.

— Я знав одного скупаря, який при писанні за кожним разом, як намочив перо в каламар, затикав каламар корком, щоб чорнило йому не вивітрювало.

— Це ще нічого. Я знав одного, що все на ніч затримував годинник, щоби даром не зуживався.

— Гм, а я знаю одного пана, який не пренумерує часопису, щоб не мусів купити собі окулярів!

Франк Гаймен.

ЗМАГУН ТІМОДЗІ

(2)

Щось у цьому мусіло бути: може це зробив якийсь божевільний, тому ми мусілиб зарадити цьому, щоби не попасти в халепу. Ми згодилися повідомити про все капітана корабля та зложити в нього гроші й фігурку. Я взяв гроші й фігурку і ми вийшли з каюти. Як ми відчинили двері каюти, стояв на чердаку, оперишсь об поруччя якийсь кремезний мужчина. (Як із одежі можна було здогадуватися, европеєць). Був обернений до нас плечима, тому ми не могли бачити його лиця. Може бути, що він підглядав нас, тому я відразу не пішов до капітана, а сказав Дікові, хай іде зі мною до буфеті. Та тепер цей мужчина відвернувся і ми побачили, що то не був европеєць, лише японець. Цікаве було, що він був такий високий та кремезний, бо звичайно японці стрункі й невеличкі.

Коли ми стояли при буфеті й Дік став оповідати буфетовій дівчині якусь страхітливу пригоду крокодиля в ріці Нілю та про нігра, прийшов теж цей велитенський японець і замовив собі лімонаду. Саме як Дік оповідав, як то крокодиль відгризав нещасному нігрові другу ногу, ввійшов службовий офіцир на чардаку віски. Я спитався офіцира, чи ми не моглиб дістати іншої каюти, бо наша дуже близько машин і ми не можемо спати. Офіцир сказав, що це залежить лише від капітана. Я пішов до капітана.

Самособою, капітан дуже здивувався, як я розповів йому дивну пригоду з „знайденими" вісімсот фунтами. Я дав капітанові гроші, а саме як хотів згадати про фігурочку, почувся на чердаку пронизливий жіночий голос:

— Мій Сіва Гацуза! Мій Сіва Гацуза! Вкрали мені мого Сіву Гацузу!...

Капітан і я вибігли з каюти, щоби побачити, що це за крики. Гарненька японочка, в національній ноші, підбігла до капітана, як лише побачила його, схопила його за руку та із сльозами в очах стала просити його смішною англійською мовою:

— Мистере капітан, ах прошу, мені вкрали мого Сіва Гацузу! І гроші теж! Багато англійських грошей! Відшукайте мені мого Сіву Гацузу! Грошей мені не треба! Відшукайте лише Сіву Гацузу!

Самособою, капітан не знав, хто це такий той Сіва Гацуза, тому зараз спитався. Та я здогадався, що то певно буде ця фігурка. Одначе я постановив був собі рішучо не віддати фігурки, поки не вияснится вся справа.

З буфету прибіг велитенський японець і Дік. Японець узяв заплакану землячку за руку та спитав спочутливо:

— Що тобі сталося, Мусме? Чого плачеш?

Мусме це японське жіноче імя, а значить „овечка", отже той японець певно знати цю дівчину. Та вона зовсім не зважала, що він її питається, лише звернулася до мого приятеля Діка Роджерса і просила:

— Ах, ви відшукаєте мені мого Сіву Гацузу! Ви добрі й розумні! Ви напевно знайдете мого Сіву Гацузу! Поможіть мені!

Пригода починала бути ще загадочніша. Отже мій добрий Дік знав також цю дівчину, а я того не здогадувався. Як трапилася нагода, потягнув я Діка на бік і пошепки напімнув його, щоб ні словечком не згадував, що я маю в кишені цю золоту фігурочку. Я спитався теж його, відки він знає японку. Дік розповів мені, що він сам не знав, що Мусме на чердаку. Він недавно зазнайомився з нею на вечерницях в американського консуля в Шангаю, де Мусме виступала як танцівниця. Від консуля Дік довідався, що Мусме славна японська танцівниця і тогож вечора її представили його. Як це є в його звичаю, він тоді трохи пожартував із гарною японкою та мимоходом згадав теж, що корабель „Ліверпуль" поїде до Куманота. Вонаж ні словечком не натякнула, що хоче їхати до дому тимсамим кораблем.

Коли я так розмовляв із Діком, той кремезний японець домагався рішучо від капітана, щоби приказав перешукати всі каюти, а також перевести ревізію серед річей пасажирів, щоби викрити злодія. Капітан не хотів того зробити та сказав, що один подорожній, якого називща йому не вільно зрадити, здепонував у нього вісімсот фунтів. Ці гроші згаданий подорожній знайшов у своїй каюті. Там певно злодій хотів заховати ті гроші. Про якогось Сіву Гацузу, чи як там ця річ зветься, йому нічого не відомо.

Тепер уже здивувався японець. Я вірив уже, що то ніхто інший не був у нашій каюті, лише він, і притому сховав там крадені річи. Що він хотів цим доказати? Японка все ще плакала за талізманом, як вона називала цю свою фігурку, й годі було її вспокоїти. Мусіла вона бути дуже багата, коли не робила собі нічого з того, що їй вкрали такі великі гроші. Я постановив собі віддати їй того Сіву Гацузу, як причалимо, а рівночасно перестерегти її перед її земляком. Та мало статися інакше.

Ми здогадувалися, що японець певно буде старатися знайти фігурочку, бо мусів додуматися, що як ми перешукали куфер, то не запримітили фігурки, тому що вона така малесенька. Тому то ми постановили дати йому до того нагоди. Ми пішли знову до буфету, стали грати в карти та сказали дати нам вина й удавали, ніби задумуємо при картах провести кілька годин. Крізь віконечко могли ми бачити частину чердаку, одначе не ту, де була наша кабіна. Незабаром японець перейшов попри наше вікно, певно, щоби переконатися, чи ми сидимо. Коли він не використав тієї нагоди, то ми сидили даремне. Ми побігли до капітанського місточка, бо лише відти могли ми незапримічені слідкувати двері нашої каюти.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

Професійна українська сила.

Попав мені в руки часопис „Ди Ню Йорк Таймс" з дня 1. червня б. р., в котрім побіч 205 учениць та учеників, які покінчили "Faculties of Political Science, Philosophy and Pure Science", під "Master of Arts" знаходжу імя панночки Розалії Гринишин, донечки відомого тут нашого громадянина, п. Петра Гринишина з Асторії, Л. Ай.

Зайвим, думаю, було б із цеї нагоди виписувати ліктеві похвали, бо, як то кажеться, „самахвальба сорочки не дасть. Та все, знаючи особисто п. П. Гринишина як свідомого нашого громадянина в Асторії, годі якось здержатися, щоб прилюдно не висказати йому отцеви дорогою декілька слів признання за такий красний успіх у вихованню своїх діточок в Америці. В згаданому викази студентів та учениць знаходжу більше словянських імен, які подобають на українські, але ніхто з нас не знає, чи це українська молодь. Та в нашім випадку маємо до діла з молодою професійною силою, свідомою українкою. Хто знає, чи й це не наша українська молодь? Може хто на це відповість.

Михайло Беля.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З нагоди Зїзду ОДВУ.

В днях 3, 4 і 5 липня ц. р. відбудеться 7-мий річний Зїзд Організації Державного Відродження України. Зїзд відбудеться в готелі Тафт у Ню Гейвен, Конн.

У своїм запрошенню, що його розіслала на днях ОДВУ до своїх прихильників і поодиноких організацій, пишуть між іншим:

„За ввесь час свого існування ОДВУ багато помогла матеріяльно визвольній боротьбі, що її провадить Організація Українських Націоналістів на всіх українських землях... Наша Організація стоїть на становищі, що тільки шляхом української національної революції можна визволити український нарід, тому відкидає всякі форми угодовства та проповідує ідею безкомпромісового й безоглядного соборницького націоналізму!"

Нема сумніву, що за сім літ свого існування ОДВУ зискала собі в Америці немалу популярність, симпатію і впливи. Цю симпатію і ці впливи вона завдяче в першій мірі тій ідеї, яку репрезентує, а саме ідеї бойового безкомпромісового націоналізму й акції помочі визвольній боротьбі.

Бо ніде правди діти: українська еміграція, яка дивиться здалека на те, що діється в краю, і яка, хоч може бачить менше подробиць, то зате бачить усі суспільно-національні події в належній пропорції, зовсім не дурить себе надіями, що нашим політикам у краю вдасться ублагати ворогів і тим способом облекшити тяжке положення українського народу.

Вороги невблагані. Всі вони прямують послідовно до того, щоб знищити наш нарід культурно, економічно, релігійно, політично, і в той спосіб забезпечити собі вічне панування на наших територіях. Дивлячися з далека, ми краще бачимо, ніж може деякі наші краєві політики, які під ворожими ударами частенько таки надіються, що шляхом національної покори і пацифізму можна буде викликати у ворогів милосердя.

Ні! Покорою ми милосердя у ворогів не викличемо. Якщо нам і вдасться знеохотити наших ворогів у їх поході на наше національне знищення, то зробимо це не покорою, але опорою, нашою фізичною силою. Проти їх фізичної сили, яка фактично є основою їх панування над нами, ми мусимо витворити свою фізичну силу, що розвраз будепсувати їх ворожу державну організацію та деморалізувати їх суспільність, яка через те тратитиме почуття певности під ногами.

„Американська еміграція відчула це стихійно і через те стихійно піддержала ОДВУ, себто ту Організацію, яка піддержувала морально і матеріяльно цю визвольну боротьбу.

Треба сподіватися, що черговий зїзд ОДВУ ще більше скріпить цю Організацію, як матеріяльно так і морально; бо, беручи під увагу страшні репресії на українських територіях, а навіть репресії в інших европейських краях, по яких порозкидані націоналістичні провідні кадри, на ОДВУ спадає відповідальність не лише за те, що діється в „запіллю", але також за те, що діється у провідних кадрах. У переконанню, що ОДВУ вивяжеться зі своїх зобовязань як слід, щиро-українське патріотичне наше громадянство повинно зі свойого боку дати їй найбільшу піддержку.

К. О.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За травень 1937).

ПРИХІД:

З переносу	$ 49.52	
Прихід у травні	1,665.90	
Разом		$1,715.42

РОЗХІД:

а) Висилка до краю:		
1) Визвольна боротьба	$635.00	
2) Рідна Школа	260.00	
3) Музичне Тов. ім. Лисенка у Львові	250.00	
4) Політичні вязні	160.00	
5) Тов. Допомоги Інвалідам	70.00	
6) „Вістник", передплати	52.00	
7) На видавництва в Англії	50.00	
8) Школа ім. Грушевського в Коломиї	33.00	
9) Письменникам	25.00	
10) Господарська Школа в Милованю	20.00	
11) Читальня в Мальговицях	20.00	
12) На Лемківщину	10.00	
13) „Дзвіночок"	10.00	
14) „Жіноча Доля"	10.00	
15) Матерям Біласа і Данилишина	10.00	
16) Інвалідові	10.00	
17) Кошти висилки і листів	12.35	$1,637.35
б) На Українську Школу в Стемфорд, Конн.		20.80
в) Кошти вдержання канцелярії		25.00
Разом		$1,683.15

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід	$1,715.42
Розхід	1,683.15

Остається в касі Обєднання з кінцем травня 1937 ....$ 32.27

Обєднання Українських Організацій в Америці.

НОВА ГОЛОВНА УПРАВА С. У. А.

В днях 29. і 30. травня б. р. відбулася в місті Філядельфії, Па., третя конвенція Союзу Українок Америки. Наради перейшли згідно з програмою, проголошеною в часописі „Свобода" з 27. травня 1937.

Звіт із нарад та приняті конвенцією резолюції будуть проголошені в короткому часі. Тепер подаємо вислід з виборів головної управи С. У. А. Вибрані: голова: Анастасія Вагнер, Джерзі Сити, Н. Дж.; перша заступниця голови: Олена Штогрин, Філядельфія, Па.; друга заступниця голови: Стефанія Абрагамовська, Ню Йорк, Н. Й.; українська секретарка: Пелагія Дембіцька, Ню Йорк, Н. Й.; англійська секретарка (покликана управою): Петронеля Костецька, Джерзі Сити, Н. Дж.; референтка С. У. А.: Катерина Ділай, Клівленд, Огайо; контрольна комісія: Катерина Стефанович, Бруклин, Н. Й.; Параскевія Середюк, Ню Йорк, Н. Й.; Юлія Піщак, Ню Йорк, Н. Й.; комісія виборча: Марія Зенко, Акрон, Огайо; Анна Бойко, Філядельфія, Па.; Анна Колтун, Ню Йорк, Н. Й.; комітет українського мистецтва: Павлина Авраменко, Ню Йорк, Н. Й.; Евгенія Дмитрів, Джерзі Сити, Н. Дж.; Марія Ленчук, Корона, Л. Ай.

На місце існуючого дорадчого комітету конвенція уповажнила головну управу С. У. А. покликати директорію, в якої склад входили б такі жінки, що є обзнайомлені з дотеперішньою працею С. У. А., як теж його завданнями набудуче.

Управа С. У. А.

ЗВИЧАЙНА ВОДА НА СПИСІ СТРАВ.

Відомо, що турки дуже великі приятелі води до пиття. Знане є, що між ними в поодиноких містах можна подибати людей, які по смаку пізнають, із якої криниці або джерела походить дана вода.

Замилування до питної води перейшло з Туреччини у Грецію. І так у багатьох знатних грецьких готелях можемо поруч страви та напитки, згадані у списі страв, побачити також — питну воду. Звичайно вживають назви „Бока Саріфа". І за цю питну воду платиться окремо визначену ціну.

Сьогодні більшість грецьких міст має водопроводи, та ще тому кількадесять літ воду доставляли у фляшках і продавали під ріжними назвами.

У Туреччині в гостинницях дають воду під назвою „Еі Су", що значить те саме, що грецьке "Бока Саріфа". І за цю воду гість мусить платити. Є в Туреччині також спеціяльні крамниці, в яких не дістанете нічого більше, лише — воду до пиття.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ІРВІНГТОН, Н. ДЖ.

На Рідну Школу в Рідному Краю.

Дня 23 травня ц. р. громадяни Ілля й Антонина Багній справляли 25-літній ювилей свого подружого життя. На це свято вони запросили своїх кумів, приятелів та близьких знайомих зі свого села Стара Ропа та з інших околичних сіл.

Шановні гості забрали місце біля прибраного столу й забавляючися забирали слово. Забавою проводив гром. А. Сурма. При кінці забрав слово гром. В. Дубас і звернув справу помочі. Рідній Школі та просив приявних, щоб зложили писанку на Рідну Школу. Збіркою занялись Олена Дзік і А. Міклясевич. Зложили: Г. Дзік $3; по $1: А. Сурма, М. Дубас, С. Дубей, С. Зелінський, М. Вовчук, Д. Мотуз, І. Піщик, О. Будник, І. Багній, А. Міклясевич; по 50 ц.: Ф. Люрський, Г. Дубас. Зібрану суму $15 переслано через Обєднання на Рідну Школу.

Антін Міклясевич.

БРУКЛИН, Н. Й.

З весілля на Рідний Край.

Дня 23. травня ц. р. відбулося весілля в наших місцевих громадян Петра й Анни Малицьких, які віддавали свою доньку Марію за молодого українця Івана Тимошика. Весільна забава вібулась у галі „Гренд Парадайз". В часі гарної весільної забави староста Йосиф Врубель промовив до численно зібраних гостей про рідний край і просив зложити жертву на його потреби. Збіркою занялися Ксеня Дика, Тетяна Мудра й Анна Олекса. Зі збірки прийшло на Рідну Школу $10, які переслано через Обєднання на призначену ціль. Усеї збірки на ріжні цілі було $30. Жертви зложили: Іван і Марія Тимошик, Петро й Анна Малицькі, Михайло і Марія Турко, Петро і Ксеня Дикі, Іван і Тетяна Мудрик, Григорій і Анна Олекса, Петро і Марія Федик, Параскевія Квас, Микола Лебідь, Володимир Кучма, Михайло Гузар, Микола Ткач по $1; Й. Врубель, Т. Сорока, Марія Дика, А. Гавришко, М. Записоцький, Евдокія Волох, Параскевія Конюка, Тесі Дохновська, В. Возняковський, Д. Висоцький, Й. Турко, І. Цюпа, Й. Бойдек по 50 ц.; решта дрібними.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З забави на Рідну Школу.

Громадяни Йосиф і Ірина Гаврилки справляли в неділю, 2-го травня ц. р., хрестини свому маленькому синкові Денисові. Серед забави стрий новородка, адвокат Микола Гаврилко, закликав присутних не забути і за старий край та зложити писанку на Рідну Школу, на котру в рідним краю заборонено складати. Присутні зложили $11, яку то суму переслано через Обєднання на призначену ціль.

Присутній.

КЛІВЛЕНД, О.

З гостини на визвольну боротьбу.

Громадяни Дмитро і Марія Дарош справляли 20. травня ц. р. гостину з нагоди першого причастя, яке їх два хлопці приняли. В часі веселої і приємної забави гром. М. Притуляк забирав голос, а по нім Г. Гірняк і просив присутних, щоб зложили жертву на рідний край. Бесідник пригадав, що в краю ведеться завзята боротьба за визволення українського народу та що нашим обовязком є цю боротьбу піддержати. На ту ціль зложили: Д. Дарош $2; по $1: Г. Гірняк, Т. Оліяр, М. Притуляк, А. Фоцан, Д. Бучуляк, Д. Шмагала, Н. Зарічний; по 25 ц.: Т. Добуш, Г. Шваґуляк, І. Шандерський, Е. Смульчак. Разом $10, які вислано через Обєднання.

Дмитро Шмагала.

У КАМЯНІЙ ДОБІ З УКРАЇНИ РОЗІЙШЛОСЯ ЗБІЖЖЯ ПО ЕВРОПІ.

Від століть поняття культури є нерозривно злучене з землею. Слово „культура" не означало первісно нічого іншого, як управу землі. З поступом розвитку цивілізації поняття цього слова поширювалося, ставало рівнозначне з сумою духових здобутків людини. Чим вчасніше людські племена переходили від кочівничого життя до осілого, звязаного з землею, тим скорше витворювали вищу цивілізацію.

Лани тих хлібних трав були від правіків шляхами цивілізованого та культурного розвитку людства. Такий шлях ішов від племен до племен, втягав у круг рільних культур щораз нові народи, їх життя із кочівничого підніималося на вищий щабель.

Де була прабатьківщина збіжжя европейських народів? З хвилиною, як хліборобство перейшло від екстенсивного до інтенсивного, справа породи збіжжя та його походження стала відгравати щораз важнішу ролю. Перша звернула на те увагу Америка. Шукаючи найвідпорнішого, найвідповіднішого для американського ґрунту та північного підсоння ґатунку пшениці, зорґанізували виправу, яка досліджувала, звідкіля походить яке збіжжя.

Після довголітніх пошукувань удалося ствердити, що прабатьківщиною збіжжя є високорівня Гіндукушу, між 20 і 40 ступнем ширини.

В горах Афганістану, Белюджистану, Бухари віднайшли первісні роди пшениці, вівса та жита, а батьківщиною ячменю є Етіопія.

Тут зернові трави від тисяч літ перетривали в своїх первісних формах до нинішніх днів. Тут знайшли ті збіжжя найкорисніші умовини розвитку, коли вся Европа була вкрита ледяною поволокою.

Тому 5,000 літ появилося вперше збіжжя в Европі, себто коло 3,000-го року перед Христом. У гробах і розкопах із тих часів подибуємо вже зерна пшениці, стручкове насіння та льняне. У бронзовій добі появився в Европі ячмінь, який принесли з півдня. Коло 2,000-го року перед Христом на Сарматській низині (себто нинішніх українських землях) стали плекати жито, яке прийшло до Европи пізніше ніж пшениця та овес. Менше-більше в тому самому часі появляється у наших прапредків капуста та перші овочеві дерева. Пшеницю та ячмінь принесли на наші землі з наддунайських країн. Оба ці роди збіжжя відомі були 6,000 літ перед Христом египтянам, яких культура стояла тоді на найвищому щаблі розвитку.

Жито одержали наші прапредки з прабатьківщини всякого збіжжя: з високорівні Гіндукушу. Україна найвчасніше визволилася з ледяної поволоки, вітри нанесли туди врожайної землі й вона вже у вчасній камяній добі знала плекати головні роди збіжжя. Як кочівничі племена осідали, збіжжя йшло з України далі на північ і захід, займало щораз то нові посілости Европи.

WPA ТВОРИТЬ НАРОДНІЙ ТЕАТР.

За всього один рік існування Федеральний Театр WPA виріс у дивне підприємство, котре вспіло створити перший народний театр у Злучених Державах. Федеральний Театр має тепер 158 театрів у 28 стейтах, до котрих заходить коло пів міліона людей тижнево. Тільки одна пята частина побирає малі вступні оплати, а інші оплат не побирають.

Федеральний Театр основано у листопаді 1935 року як частину федерального пляну WPA число перше, до котрого включено теж штуку, музику та письменництво. Під проводом Г. Фланаґен зладжено програму на велику скалю для приміщення до праці тисяч безробітних акторів та інших театральних робітників.

Першу штуку виставив Муринський Театр у місті Ню Йорку, 3 лютого цього року, а відтоді з поспіхом відкрито філії Федерального Театру по цілім краю. Тепер маємо 52 міст з одним театральним кружком, та 21 інших, котрі мають у себе від двох до шіснацятьох федеральних театрів. Містечка та сільські округи обслугує туристична дружина, висилана з міста, як теж моторові кружки, котрі перевозять цілу естраду на великих возах.

Федеральний Театр зломив традицію комерційного театру, виробу та продукції вистав. Вдержуючися з обмеженого буджету та граючи для публики, котра у більшости не привикла до театрів, завданням театрів WPA було те, щоб виставляти прості та прямі продукції, котрі мають певне значіння як для акторів так і для публики. З великою увагою добирано некоштовну сценерію та костюми, що являлось неможливим у комерційних театрах.

Щоби дати працю всім зголошеним робітникам, Федеральний Театр розвинув велику ріжнородність представлень, від звичайних сценічних вистав до цирків, маріонеток, водевілів, пароплавів та пробних театрів. Місто Ню Йорк має Театральне Студіо, де навчають усіх галузей театральної штуки, як теж так зв. „Пупетовий Осередок", де вишколюють шкільну дітвору та дорослі особи для маріонеткових вистав.

Деякі міста мають чужомовні театри для людей, котрі не розуміють по англійськи. Ню Йорк, Бостон та Лос Анджелес мають жидівські театри, а в останнім є теж французький кружок. Тампа, Флорида, має еспанський та італійський театр, як теж театр Куби, а Бостон і Ньюарк мають італійські театральні кружки. Німецька трупа в Ню Йорку влаштовує цирки в околичних містах. До найбільш успішних та оригінальних театрів треба зачислити десять муринських кружків у північних та полудневих містах.

Драма біжучого часу Синклера Луїса під назвою „Це не може знову трапитись", витворена з популярної новелі і спеціяльно для Федерального Театру. Тепер її грають у 26 театрах у двацятьох містах, з кількома змінами льокальних місць подій, присвоєних зі скрипту. Оригінальне місце події було мале містечко у стейті Вермонт, але у Денвер змінено на майнерську кемпу, у Дітройті на фабричне місто, а один вид у Флориді походить з Куби.

Федеральний Театр зображує працю американських драматургів та заохочує їх звертатись до своїх громад по матеріяли для штук. Кілька представлень з місцевого життя написано для Федерального Театру.

Один з найбільш популярних відділів Федерального Театру це водевіль, в котрім працюють сотки ріжних талановитих артистів та наділені новими і відновленими передачними засобами. Вдачну гру „Ступайте за парадою", у Лос Анджелес, котра була ріжнородною забавою цілого вечора, виставлювано десять тижнів, а опісля переслано на столітній ювилей у Тексас на ціле літо. Підчас літа водевілі, виставлювані по парках Шикаґа, були такі популярні, що десять дружин давали кожного вечора вистави, а міський заряд парків тепер оплачує всі кошти продукції. Інші дружини водевілю виступали у кемпах ССС, шпиталях, школах, вязницях, домах поправи та закладах.

Пляни для зимового сезону включають предложення на продукцію 80 ріжних штук американськими драматургами, всіх нових для публики, так, щоб їх усі можна було виставити одного року.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ЖУЛИЧІ.

Дорогі земляки! Ви певно чули, або читали в газетах, про нещастя, яке навістило наше товариство, читальню „Просвіти" в Жуличах. Вночі з 16 на 17 лютого ц. р. згоріла нам читальняна домівка і ми не маємо власного кута, а мусимо до якогось часу знов тинятися по чужих хатах, доки не спроможемось на відбудову старої домівки.

Збираємо на ту ціль датки і отсим письмом звертаємося до вас з проханням як до своїх рідних братів: поможіть від себе скромними лептами. Знаємо, що вам теж не переливається і що тяжко працюєте. Та всетаки краще вам живеться від нас.

Щоб урятувати наше село перед темнотою, яка рівняється духовій загладі, ми мусимо відбудувати чимскорше нашу домівку. Просимо ще раз помогти нам у цьому ділі. Заохотіть своїми жертвами і підтримайте своїх братів із села Жулич у праці для добра й кращої будучности українського народу.

За читальню „Просвіти" в Жуличах: **Теодор Весолович**, голова; **Іван Преведа**, секретар. Гроші просимо слати на адресу Гілярія Підлиського.

В Ню Йорку зійшлись односельчани з села Жулич і вибрали між собою комітет, який має занятися збірками на ціль відбудови Народнього Дому в рідному селі, який то дім підпалила якась злочинна рука, щоби пошкодити в той спосіб громадській роботі українців. До того комітету входять: Т. Барановський, голова; Марія Майстришин (замужня Біла), касієрка; Іван Кожух, писар. Отсей комітет просить від себе всіх односельчан із села Жулич, щоб пішли тим самим шляхом і створили у себе комітети помочі рідному селу. Гроші можуть слати або впрост до краю, на адресу Гілярія Підлиського, як подано у відозві, або на адресу касієрки нашого комітету, Марії Білої, 424 East 10 St., New York, N. Y.

— Іван Кожух, секр.

На кораблі.

— Чому капітан нині такий недобрий, Петре?

— Він був учора на фестині з добродійною льотерією і виграв льос!

— Ну, то повинен бути вдоволений!

— Так, одначе він виграв подорож довкола світа!

З ЧОГО ЛЮДИ КОЛИСЬ СМІЯЛИСЯ.

Не все є жарт те, з чого люди сміються.

Сміх, веселий гумор, анекдота. Це степенування людського почування живе так довго, як саме людство й нічим не дасться спутати. Жарти були політичні й мистецькі також у старинних часах і сьогодні є. Та часто люди сміються з обовязку, підлещування або і зі злоби. Одначе дійсно жартівливий є той, хто й сам себе вміє розсмішити якимсь добрим жартом, який скаже сам про себе. Радо говорили жарти про інших, про наших знайомих і незнайомих, а як нерадо слухаємо, коли хтось говорить жарт про нас. А навіть і сердимося.

Мабуть найперший жарт у світі.

Славний французький байкар Ляфонтен сказав, що найстарший жарт на світі зробив Бог. А саме те, що Адамові виняв її тіла ребро та з нього вчинив жінку.

Кровавий Неронів сміх.

Великого ворога християнського цісаря Нерона ніхто не перевищив у придуманні забав. В всеж таки й він часто нудився. Раз у великому цирку у присутності сто тисяч римлян відбувалась велика театральна вистава. Нерона нічого не бавило. Актор, що грав ролю героя, постановив конче розсміяти цісаря. При кінці останньої дії була сцена, в якій герой мечем має пробити трьох акторів, що виступають разом із ним, він стає на лежачі тіла та з піднесеним мечем кланяється публиці. Такий мав бути кінець. Та цим разом герой взяв цей кінець дослівно й убив мечем одного актора за одним. Коли ж публика зворушена вставала із сиджень і побачила кров на сцені, щойно тоді Нерон засміявся. Такий то був „найліпший" жарт Неронової доби, доби жахливого вбивання.

Сміхун Карла IV.

У середньовічних часах королі та князі держали собі на замках сміхунів (весельчаків), яких обовязком було розвеселювати ввесь двір. Весельчаки мали вільну волю у доборі жартів, могли жартувати собі з кожного. Коли ж Карла IV відвідав один німецький князь, із якого дочкою Карло IV мав оженитися, до подружжя не дійшло з причини жарту згаданого весельчака. В авдієнційній салі при святочному зазнайомлюванні озвавсь весельчак: „Королю, таж ця німецька панянка тягне одну ногу за собою". Король Карло IV нарушив повагу хвилини вибухом щирого сміху, бо добре знав, що князівна налягає на ногу. Князь образився дуже і до подружжя не дійшло.

Віденські шницлі.

На віденському конгресі після перемоги Наполеона в салі віденського Шенбруну переконував князь Метерніх із захоплення союзників про те, що треба обмежити силу Франції та унешкідливити Наполеона. Це не сподобалося представникові Прусії, який мав умовлену якусь стрічу, тому нараз озвався: „А чи нині знову будемо мати на обід віденські шницлі?" І вже того дня не відбувалися наради, а Метерніх вийшов злісний зі салі.

Підштанці пана бурмістра.

Славний французький автор комедій Молієр був такий жартун, що мусів нераз і кілька разів випроваджуватися із свого мешкання. За ним ходило багато парижан, що просили його, щоб написав їм жартівливі любовні листи. А що за ним ходили також такі залюблені й жонаті, яких він зобразив у своїх комедіях, мусів Молієр перед ними все втікати та змінювати мешкання. Французький богемський поет Фр. Вільон заслужив собі на титул не лише найвеселішого, а й найжартівлішого парижанина. Переслідував злобними пісоньками брумістра Парижа, а раз повісив на найвищу криницю в Парижі підштанці та причепив до них напис: „Тут паном я — бурмістр!" Ввесь Париж ішов дивитися на Вільонів жарт, а сміялися всі, навіть і ті, що не любили Вільона.

Жарт віденського фякра.

При кінці світової війни вдався шибеничний жарт одному віденському фякрові (візникові). Він упився та з пляшкою від вина ходив вулицями Відня та викрикував: „Я не є цісар Карло I, я пяний фякер Ганс!" За це опинився перед судом, який засудив його на десять літ вязниці.

— — — — — — —

Такі то жарти, з яких ми сьогодні й на силу не всміхнемося, розвеселювали колись людей до розпуку.

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА

Дня 16-го травня помер у 48-ім році життя ІВАН ГРИШКО, довголітній член від. 242 У. Н. Союзу в Фреквил, Па. Покійний був предсідником згаданого відділу три роки. Родився в селі Шовне, повіт Сянік, Галичина. Полишив жінку Параскевію і семеро дітей. Похорон відбувся з української греко-католицької церкви св. Михаїла в Фреквил, Па.

В. И. П.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. И. Тов. Вільних Козаків, від. 316, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 10 червня, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 831 Джозеф Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до порішення. Делегати здадуть справоздання з десятнацятої конвенції У. Н. Союзу. Довгуючі члени зволять вирівняти свою залеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Гуранський, секр.

ДІТРОЙТ, МИЧ. Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13-го червня, в годині 1-шій пополудні, в гали Ситизенського Клюбу, 3464 Сінат ул. На ці збори повинні явитися всі члено в означений нас, бо буде справоздання уряду і контр. комісії. Напоминаємо довгуючих членів, щоб старались вирівняти свої залеглі довги. Також просимо членів, щоб постарались і привели бодай по одному новому членові. А ті члени, що мають дтію і жінки, а ще не є членами У. Н. Союзу, то нехай не відтягають, але нехай впишуть іще цього місяця. — Ст. Михайлюк, предс.; Ів. Слупецький, кас.; Василь Тарас, секр.

ДІТРОЙТ, МИЧ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що почавши з місяцем червнем збори Тов. будуть відбуватися в другу суботу в місяці, в годині 7-мій вечором точно, під ч. 12172 Jos. Campau в школі. Так буде продовжатись наступні чотори місяці, а саме червень, липень, серпень і вересень. Обовязком кожного члена є прийти на наступні збори 12. червня, бо буде звіт делегата з конвенції та інші важні справи. Рівнож буде обговорена справа товариского пікніку. Приходіт усі і приведіть знайомих, котрі іще не є в У. Н. Союзі, а радо будуть приняті до Союзу і Товариства. — Іван Підперигора, предс.; Стефан Хомяк, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, подає всім членам до відома, що звичайні місячні збори відбудуться в четвер, 10. червня, в годоні 7-мі ввечір. Обовязком кожного члена і члениці є бути на тих зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Делегат здасть звіт з конвенції. Напоминаємо довгуючих членів, щоб сплачували свій довг, бо на наступний місяць маємо піврічні збори. Взиваємо членів вписувати свої діти до У. Н. Союзу. — Уряд.

ДІТРОЙТ, МИЧ. Тов. Українська Січ, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. червня, в годині 6:30 ввечір, в гали при Кліперт і Едвард. На ті збори обовязково мають явитися всі члени. Делегати здадуть звіт з конвенції. Буде справа посвячення прапорів, котре має відбутися 4-го липня і справа дому, котрий вже зачато будувати. Члени, котрі ще не дістали пропамятної книги, можуть дістати ще на цих зборах. А що найважніше, щоб кожний член заплатив свою вкладку, бо як так поступите, як минулого місяця, то хіба треба буде половину членів суспендувати. Старайтеся приєднувати нових членів, як повнолітних, так і дітей. В Союзі є модерні поліси, які хто хоче: від року до 50 літ. Союз нічим не є дорожчий від американських асекурацій, а поза тим вразі якого випадку ніяка іншюренс не заступить моральної сторони Союзу, де членство співчуває і дає прислугу свому членові. Маймо на увазі перше, що своє то миле і в першій мірі повинно бути зановане. — Іван Форись, предс.; Ілля Андрусевич, кас.; Петро Кізел, секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться 13-го червня, в годині 2-гій пополудні, в гали під ч. 525 В. Райен Еве. Просимо прийти на ті збори, бо маємо важні справи до порішення. Кожний член має заплатити свою вкладку, бо в противнім разі буде суспендований. Котрий член не буде на зборах підлягає карі згідно зі статутом. — Т. Періг, предс.

КЕМБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що 13-го червня відбудуться піврічні збори, в годині 2-гій, в гали У. Н. Дому, 165 Гордон Еве. На зборах буде справоздання урядників і контролі та звіт делегата з конвенції. На цих зборах обовязком є кожного члена бути приявним, бо є деякі важні справи до вирішення. Довгуючих членів напоминаємо вирівняти свої довги. — Мих. Стахура, предс.; Ст. Стахура, кас.; Мих. Ткачишин, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 12:30 пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти, бо делегат здасть звіт з конвенції. Довгуючі члени хай вирівняють свої залеглости. — Н. Задерецький, предс.; Ст. Морозович, секр.-кас.

ГОЙСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13. червня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Обовязком кожного члена є прийти на ті збори, бо маємо важні справи до вирішення. Напоминаємо довгуючих членів, щоб вирівняли свої довги. — Мих. Дібрук, предс.; Іл. Лисогір, кас.; Павло Маряк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. червня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній при Калидж і Вест 7-мій вул. Просимо кожного члена явитись і вирівняти свої вкладки. Будуть і інші важні справи до вирішення. — Юрій Гірнак, предс.; Микола Бусько, секр.

ШЕНАНДОА, ПА. Бр. св. Володимира, від. 98, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 13. червня, в годині 2-гій пополудні, в парохіяльнім домі, 18 Сентер Стр. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до обговорення. Котрий член не прийде на збори, буде караний згідно зі статутом У. Н. Союзу. — Микола Максимчук, предс.; Іван Земба, кас.; Іван Чорний, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 278, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в галі церковній, зараз по Сл. Божій. Обовязком кожного члена є прийти на збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Прошу всіх членів прийти на збори. Контрольна комісія здасть своє справоздання за 1936 рік. — Семен Турчин, предс.

РОСФОРД, О. Бр. св. Михаїла, від. 235, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13-го червня, в годині 2-гій пополудні, в гали У. Н. Дому. Уряд дасть піврічний звіт. Делегат дасть звіт з конвенції. Також будуть інші справи. — Н. Проць, секр.

КОГУС, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 57, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудутся в суботу, 12. червня, в годині 7-мій ввечір, в гали парохіяльній. Маємо важні справи до полагодження. На тих зборах будемо мати нагоду почути про конвенцію від нашого делегата. — Іван Коба, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(35)

По певнім часі до того міста підійшло також товариство Тарзана. Ставувши над берегом яруги, вони мовчки поглянули на себе: що далі робити? Як дістатися на другий беріг? Тарзана в цю хвилю цікавило питання, хто саме міг знищити цей місток. Бо що це хтось навмисно його знищив, для нього не було найменшого сумніву.

По кількох хвилинах Джордж вже знайшов вихід з тої ситуації, а саме, вертатись назад. „Шкода часу", говорив він, „Цеж ясне як сонце, що ми цеї яруги не перескочимо. Також нема що надіятися на чудо, що якась небесна птиця нас перенесе. Вертаймось і годі". Тут Юля втрутилася до розмови і закликала: О, ні. Не вертаймось. Ми мусимо продовжати своє діло до повного успіху".

Тарзан не відповідав нічого. Оглянувши докладно линви й попробувавши, чи вони одним кінцем сильно прикріплені до стовпів, він почав поволі опускатися по них униз. Джордж витріщив уже і так свої великі очі і щойно тепер подумав собі, що перед перешкодами не конче треба завертатись. Їх можна поборювати. Тарзан скоро зник у ярузі.

Тільки напружені шнури вказували, що там на другому кінці висить якийсь живий тягар. Юля й індіяни стояли мовчки і з подивом думали про Тарзана. Тепер і Джордж набрав відваги і, підійшовши до краю яруги, закликав на Тарзана такими „заохочуючими" словами: „Шкода вашого труду. Ви зломите собі карк так певно, як один і один є два. Що тоді ми без вас зробимо?"